

## POSTANOWIENIE

Dnia 2 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski (przewodniczący)  
SSN Dawid Miąsik (sprawozdawca)  
SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania P. K.  
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.  
o prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i waloryzację  
świadczenia,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń  
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 2 marca 2016 r.,  
zażalenia odwołującego się na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 23 grudnia 2015 r., sygn. akt III AUa [...],

**uchyla zaskarżone postanowienie.**

## UZASADNIENIE

Postanowieniem z 23 grudnia 2015 r., III AUa [...] Sąd Apelacyjny w [...] odrzucił skargę kasacyjną P. K. (wnioskodawca) od wyroku Sądu Apelacyjnego z 28 maja 2015 r., którym oddalono apelację wnioskodawcy od wyroku Sadu Okręgowego w Z. z 8 grudnia 2014 r., IV U [...].

Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że w odpowiedzi na wezwanie do oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia wnioskodawca określił tą wartość na 14.977,68 zł, zaznaczając przy tym, że skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia, gdyż dotyczy szeregu kwestii, w tym okresu ustalonej renty, stopnia niezdolności do pracy oraz prawidłowości waloryzacji świadczenia.

Po przeprowadzeniu weryfikacji wartości przedmiotu zaskarżenia Sąd Apelacyjny uznał, że wynosi ona 5.003,24 zł i na tej podstawie uznał skargę kasacyjną za niedopuszczalną. Odnosząc się do wywodów skarżącego, jakoby w niniejszej sprawie wartość przedmiotu zaskarżenia była nieistotna dla oceny dopuszczalności skargi kasacyjnej, Sąd drugiej instancji przypomniał, że w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania w postępowaniu sądowym wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie. Przedmiotem niniejszej sprawy jest kwestia wysokości świadczenia rentowego. Okoliczność kwestionowania stopnia niezdolności do pracy nie powoduje, że sprawa jest sprawą o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, czy sprawą o prawo do renty, w przypadku, w którym skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia.

Wnioskodawca zaskarżył postanowienie Sądu Apelacyjnego zażaleniem w całości. Wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Wnioskodawca zarzucił zaskarżonemu postanowieniu naruszenia art. 398<sup>2</sup> § 1 k.p.c., poprzez przyjęcie, iż skarga jest niedopuszczalna ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia. Zdaniem wnioskodawcy prawidłowe zastosowanie powołanego przepisu prowadzi do uznania skargi za dopuszczalną, gdyż sprawa należy do kategorii spraw, co do której skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia. W ocenie wnioskodawcy sprawa jest sprawą o ustalenie prawa do renty, gdyż odwołanie od decyzji organu rentowego dotyczyło nie tylko stopnia niezdolności do pracy, ale także okresu ustalonego prawa do renty, prawidłowości waloryzacji świadczenia oraz kwestii prawidłowego ustalenia kwoty bazowej renty. W takiej sprawie skarga kasacyjna powinna być dopuszczalna niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zażalenie wnioskodawcy okazało się zasadne, choć z innych przyczyn niż powołane w jego uzasadnieniu.

Z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że sprawa z odwołania od decyzji przyznającej prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, w której osoba uprawniona kwestionuje stopień niezdolności do pracy, jest sprawą o

świadczenie, w której o przedmiotowej dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość kasacyjnego zaskarżenia w kwocie nie niższej niż dziesięć tysięcy złotych (postanowienia Sądu Najwyższego z 20 marca 2013 r., I UK 545/12; z 27 września 2012 r., III UZ 21/12; z 12 sierpnia 2014 r., I UZ 6/14; z 15 grudnia 2011 r., II UZ 44/11; z 14 kwietnia 2008 r., II UZ 8/08; z 6 listopada 2008 r., II UZ 47/08; z 16 lipca 2009 r., II UZ 22/09, z 10 marca 2011 r., III UZ 2/11). Sprawy tego rodzaju nie stanowią sporów o przyznanie renty w rozumieniu art. 398<sup>2</sup> § 1 k.p.c., ponieważ niezdolność do pracy jest przesłanką nabycia prawa do świadczenia rentowego. Stwierdzenie, czy niezdolność do pracy jest częściowa albo całkowita wpływa jedynie na wysokość renty. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z 23 czerwca 2009 r., III UK 72/08 z przepisów art. 59 w zw. z art. 57 oraz art. 12 i 13 ustawy 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. z 2015 r., poz. 748, dalej jako ustawa) wynika, że renta z tytułu niezdolności do pracy jest przyznawana, po pierwsze, jako renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy albo renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy (art. 12 ustawy), a po drugie, jako renta stała z tytułu trwałej niezdolności do pracy albo renta okresowa z tytułu okresowej niezdolności do pracy (art. 59 ustawy). Renta z tytułu niezdolności do pracy ma zatem cztery warianty: 1) renty z tytułu całkowitej trwałej niezdolności do pracy; 2) renty z tytułu całkowitej okresowej niezdolności do pracy; 3) renty z tytułu częściowej trwałej niezdolności do pracy; 4) renty z tytułu częściowej okresowej niezdolności do pracy. Zawsze jednak jest to renta z tytułu niezdolności do pracy, która ma różną postać. Jak trafnie przyjęto w postanowieniu Sądu Najwyższego z 18 października 2011 r. sprawie I UZ 26/11, nie ma odrębnych spraw o renty częściowe lub całkowite, przyznawane na podstawie art. 57 ust. 1 ustawy, a jest tylko jedna sprawa o rentę (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 21 lipca 2003 r., II UZ 45/03 oraz z 7 czerwca 2005 r., II UZ 26/05).

Gdyby zatem, jak przyjął Sąd drugiej instancji, przedmiotem postępowania w niniejszej sprawie było rozstrzygnięcie sporu między wnioskodawcą a organem rentowym co do rodzaju niezdolności do pracy (całkowita vs. częściowa), wówczas odrzucenie skargi kasacyjnej byłoby zasadne. Decyzją z 27 kwietnia 2009 r. organ rentowy przyznał wnioskodawcy rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 lutego 2009 r. do dnia 30 września 2010 r. Wnioskodawca zaskarżył decyzję

w części dotyczącej uznania go za częściowo niezdolnego do pracy oraz braku waloryzacji renty od 1 marca 2009 r. Na rozprawie przed Sądem pierwszej instancji w dniu 3 lutego 2014 r. wnioskodawca sprecyzował, że wnosi o ustalenie prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności pracy od 20 kwietnia 2010 r. na stałe oraz o ustalenie prawidłowej kwoty waloryzacji. Tym samym wnioskodawca ostatecznie domagał się także przyznania mu renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na stałe. Rozpoznając odwołanie Sąd pierwszej instancji ustosunkował się do tego żądania negatywnie uznając, na podstawie opinii biegłych, że charakter oraz stopień zawansowania schorzeń występujących u wnioskodawcy uzasadnia jedynie uznanie go za okresowo całkowicie niezdolnego do pracy. Wnioskodawca zaskarżył wyrok Sądu pierwszej instancji apelacją w całości. W zarzutach apelacji kontestował jedynie sposób waloryzacji świadczenia przyznanego mu w decyzji organu rentowego. Oddalając apelację wnioskodawcy Sąd drugiej instancji uznał, że istotą sprawy jest wysokość renty z tytułu niezdolności do pracy, choć jednocześnie wskazał, że wnioskodawca w odwołaniu domagał się przyznania renty na stałe. W dalszej kolejności, z uwagi na brak stosownych zarzutów i ich uzasadnienia, Sąd drugiej instancji podzielił ocenę stopnia niezdolności do pracy wnioskodawcy oraz okresu trwania niezdolności do pracy dokonaną przez Sąd pierwszej instancji. Tym samym żądanie przyznania renty stałej z tytułu trwałej niezdolności do pracy nie zostało uwzględnione. Natomiast odrzucając skargę kasacyjną wnioskodawcy Sąd Apelacyjny opierał się na założeniu, zgodnie z którym skarga ta została wniesiona w sprawie o wysokość świadczenia. Jest to założenie błędne, ponieważ wnioskodawca wnosil o przyznanie mu prawa do renty stałej, zamiast renty okresowej.

Jednocześnie, błędna jest argumentacja przedstawiona w uzasadnieniu zażalenia, zgodnie z którym w sprawie, w której wnioskodawca domaga się przyznania prawa do renty z tytułu trwałej niezdolności do pracy (częściowej albo całkowitej) skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia. Przepis art. 398<sup>2</sup> § 1 zd. 2 k.p.c. znajduje zastosowanie tylko w przypadku skargi kasacyjnej od wyroku Sądu drugiej instancji negatywnie rozstrzygającego o żądaniu wnioskodawcy o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy (postanowienie Sądu Najwyższego z 6 grudnia 2011 r., I UZ 41/11).

Chodzi tu tylko o sytuacje, w których świadczenie w ogóle nie zostało przyznane. W takim przypadku osoba, która uważa się za uprawnioną, pozostaje w ogóle bez prawa do konkretnego świadczenia. Sytuacja taka uzasadnia rozpatrzenie sprawy przez Sąd Najwyższy działający jako sąd prawa. Natomiast nie można z tą sytuacją utożsamiać przypadków, w których uprawniony uzyskuje prawo do świadczenia, natomiast twierdzi, że przysługuje mu świadczenie w większej – niż to wyliczono – wysokości, bądź – jak w niniejszej sprawie – przez dłuższy okres.

Jednocześnie, zdaniem Sądu Najwyższego w obecnym składzie, dopuszczalność skargi kasacyjnej w sprawie o rentę z tytułu trwałej niezdolności do pracy zamiast renty okresowej nie może zależeć od różnicy między wysokością przyznanego a wysokością dochodzonego świadczenia rentowego. Przepisy ustawy o emeryturach i rentach nie różnicują wysokości renty w zależności od tego, czy jest to renta z tytułu trwałej albo okresowej niezdolności do pracy. Dlatego w sytuacji, gdy w postępowaniu wywołanym wniesieniem odwołania od decyzji organu rentowego przyznającej rentę okresową z tytułu niezdolności do pracy skarżący domaga się renty stałej, wartość przedmiotu zaskarżenia na użytek art. 398<sup>2</sup> § 1 zd. 2 k.p.c. należy ustalić zgodnie z art. 22 k.p.c., ponieważ jest to sprawa o powtarzające się świadczenia przyszłe.

Z ustaleń Sądu Apelacyjnego w [...] wynika, że wnioskodawcy przyznano rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy w wysokości 1.487,72 zł, co przy zastosowaniu art. 22 k.p.c. daje wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawie o rentę z tytułu trwałej niezdolności do pracy w wysokości 17.852,64 zł. W tej sytuacji odrzucenie skargi kasacyjnej jako niedopuszczalnej na podstawie art. 398<sup>2</sup> § 1 zd. 2 w zw. z art. 398<sup>6</sup> § 2 k.p.c. należało uznać za błędne.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.